

2017-02-08

TJÄNSTESKRIVELSE
DNR ÄLN 2015 219/041

Äldrenämnden

Äldrenämndens årsredovisning för 2016

Förslag till beslut

Äldrenämnden fastställer årsredovisningen för 2016 och överlämnar den till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Måluppfyllelsen är god. I Socialstyrelsens enkätundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen” frågar man äldre och anhöriga, när den äldre inte själv kan besvara enkäten, om deras upplevelse av kvalitet i hemtjänst respektive särskilt boende. En större andel av de äldre i Nacka är nöjda eller ganska nöjda med sin hemtjänst och sitt äldreboende jämfört med genomsnittet för Stockholms län och för riket. En större andel av dem som besvarade enkäten tycker också att hemtjänstbeslutet är anpassat efter deras behov och att de har fått välja utförare jämfört med genomsnittet för länet.

Det ekonomiska utfallet för äldrenämnden var 723,9 miljoner kronor, vilket är 6,1 miljoner kronor sämre än budget. Den största negativa avvikelserna finns inom särskilt boende - 29,7 miljoner kronor. Det beror främst på att budgeten baserades på 642 boendeplatser medan utfallet i genomsnitt blev 675 platser för året, i december hade antalet ökat till 685 platser. Det negativa utfallet för särskilt boende vägs i viss mån upp av överskott inom flera andra verksamheter som till exempel hemtjänst, ledsagning och avlösning + 4,8 miljoner kronor, insatser enligt LSS till äldre + 5,6 miljoner kronor och bostadsanpassning + 3,8 miljoner kronor. Nämnd och nämndstöd samt myndighet och huvudmannaskap visar totalt +2,1 miljoner kronor jämfört med budget.

Ärendet

Verksamhetens uppdrag

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. Äldreenheten svarar för myndighetsutövning, finansiering och utveckling av äldreomsorgen.

Enheten utreder och fattar beslut om insatser för äldre, t.ex. hemtjänst, dagverksamhet, trygghetslarm och äldreboende. Enheten utreder och beslutar om behovet av färdtjänst och bostadsanpassningsbidrag, fastställer avgiften för den enskilde och vilken ersättning anordnarna får för utförd tjänst.

Detta hände under 2016

Stödprogram för psykisk hälsa

Under året har Äldreenheten tagit fram ett förebyggande program, SeniorLiv. Programmet syftar till att främja fysisk och psykisk hälsa hos personer som är äldre än 65 år och som är bosatta i Nacka kommun. SeniorLiv i Balans är utformat som ett stödprogram om åtta träffar där information varvas med gruppsamtal. Programmet startar hösten 2017.

Samverkansprojekt SIP – samordnad individuell plan

Syftet med projektet är att öka äldre personers delaktighet i sin vård och omsorg samt att kunna ge äldre personer med komplexa behov och som har behov av både vård- och omsorgsinsatser ett bättre omhändertagande. Det uppnås genom en strukturerad samverkan mellan de vård- och omsorgsverksamheter som den äldre behöver stöd av. Deltagare i projektet är äldreenheten, primärvården och Rehabcentrums hemrehabilitering. Projektet drivs i samverkan med Nestor forsknings och utvecklingscenter och kommer att pågå även under våren 2017.

Införandet av mobil återrapportering och ersättningsunderlag

Under våren 2016 startade ett pilotprojekt med införande av mobil återrapportering och ersättningsunderlag tillsammans med fyra hemtjänstanordnare. Syftet med mobil återrapportering och ersättningsunderlag är att säkerställa att kund får den insats som beviljats, att rätt avgift debiteras kunden och att rätt ersättning utgår till hemtjänstföretaget. Den mobila återrapporteringen kommer att innebära att vi kan säkerställa den interna ersättningsprocessen. Alla anordnare av hemtjänst ska gå in i mobil återrapportering i början av 2017.

Villa Tollare – nytt särskilt boende i kundvalet

Den 25 april öppnade ett nytt särskilt boende, Villa Tollare med 36 platser. Boendet drivs av stiftelsen Stora Sköndal. Nacka kommun fick tillgång till samtliga platser fram till den första juli då Villa Tollare även auktoriserades i Stockholms kommuns kundval. För

närvarande bor 29 Nackabor på Villa Tollare. Villa Tollare har även öppnat en enhet med psykiatriska platser som inte ingår i kundvalet. Fullt utbyggt kommer boendet att kunna erbjuda 72 platser inklusive de psykiatriska enheten.

Måluppfyllelse

Verksamhetsresultat *					
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målvärde	Utfall 2016	Utfall 2014
Medborgare ska ha en hög tillgänglighet och god service	■	Andelen personer som är nöjda med äldreomsorgens tillgänglighet	> 80 %	Ej mätt	85 %
	■	Andel personer som är nöjda med äldreomsorgens service	> 80 %	Ej mätt	84 %
	■	Antalet besökare på social rådgivning "Fråga soc" ska öka jämfört med utfall för 2015		12 242	År 2015: 31 409
Öka möjligheterna för kunden att göra aktiva val	■	Andel kunder som uppger att de har tillräcklig information om vilka valmöjligheter som finns	> 80 %	Ej mätt	85 %
Medborgare ska ha kännedom och få tillgång till förebyggande och tidiga insatser	▲	Öka antalet tidiga insatser med stöd av välfärdsteknik	-	Ej mätt	us
Utredningar och beslut ska vara korrekta, välgrundade och lätta att förstå.	■	Andel ärenden med rättssäker handläggning	Andel i aktgranskning utan anmärkning		85 %
	■	Andelen kunder som är nöjda med delaktigheten i handlägningsprocessen	> 80 %	Ej mätt	87 %
	■	Andelen kunder som anser att det är lätt att förstå det beslut som man har fått	Fastställa målvärde		

Insatta resurser	Läge	Nyckeltal	Mål-värde	Utfall 2016	Utfall 2014
Socialtjänsten ska verka för en effektiv användning av kommunens skattemedel	▲	Kostnad till landstinget för medicinskt färdigbehandlade	<500tkr	199 tkr	747 tkr

* Målvärdena i tabellen verksamhetsresultat är utformade utifrån den brukarundersökning som social och äldregruppen (SÄN) genomförde vartannat år. Från 2016 baseras den på Socialstyrelsens öppna jämförelse "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?" som ger tillräcklig information för uppföljning.

Måluppfyllelsen är god. I Socialstyrelsens enkätundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" frågar man äldre och anhöriga, när den äldre inte själv kan besvara enkäten, om deras upplevelse av kvalitet i hemtjänst respektive särskilt boende. En större andel av de äldre i Nacka är nöjda eller ganska nöjda med sin hemtjänst och sitt äldreboende jämfört med genomsnittet för Stockholms län och för riket. 324 personer (59 %) besvarade enkäten om särskilt boende och 895 personer (69 %) besvarade enkäten om hemtjänsten. Nedan redovisas resultaten för några frågeområden som handlar om de strategiska målen. Enkäten har redovisats för nämnden tidigare i år.

Medborgare ska ha en hög tillgänglighet och god service

Enligt socialstyrelsens undersökning 2016 är 85 % nöjda med sitt äldreboende vilket är högre jämfört med genomsnittet för Stockholms län (82 %) och jämfört med riket (83 %). Året 2015 var 88 % av Nackas äldre nöjda med sitt äldreboende.

90 % av Nackas hemtjänstkunder är nöjda med hemtjänsten vilket är högre jämfört med Stockholms län (86 %) och jämfört med riket (89 %). 2015 var 92 % av de tillfrågade nöjda.

På frågan om personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål svarar kunder inom hemtjänsten till 90 % att så är fallet, motsvarande siffra för 2015 var 92 %. 2016 års resultat är bättre än länets (86 %) och bättre än rikets (87 %).

Fråga Soc

Antalet frågor till "Fråga soc" har ökat med 76 % jämfört med 2015, från 74 till 130. Det går däremot inte att redovisa statistik för antalet besök på sidan då Nacka kommun bytt till en ny webb mitt under året och statistiken i den nya webbplatsen inte är jämförbar med den tidigare.

Öka möjligheterna för kunden att göra aktiva val

När det gäller särskilt boende svarade 92 % att de fick plats på det äldreboende de ville bo på, detta är bättre än övriga kommuner i Stockholms län (88 %) och bättre än riket (88 %). Jämförande siffra för 2015 saknas.

88 % av svarade ja på frågan ”Fick du välja utförare av hemtjänst?”, 2015 var det 85 % av som svarade ja. Detta är ett bättre resultat jämfört med övriga kommuner i Stockholms län (75 %) och betydligt bättre jämfört med riket (56 %).

Medborgare ska ha kännedom om och få tillgång till förebyggande och tidiga insatser

Införande av välfärdsteknologi har fördröjts på grund av att upphandlingen har visat sig vara mer komplicerad än vad som förutsågs och därför har antalet förebyggande insatser inte ökat. Upphandling av tekniska lösningar påbörjades först i slutet av 2016 och anbuden kommer in under februari 2017.

Utredningar och beslut ska vara korrekta, välgrundade och lätta att förstå

Av de som besvarade socialstyrelsens enkät om hemtjänst svarade 73 % ja på frågan ”Är handläggarens beslut anpassat efter dina behov?” 2015 svarade 72 % av de tillfrågade ja på frågan. Detta är bättre än övriga kommuner i Stockholms län (69 %) och lika jämfört med riket (73 %).

Rättsäkerhetsgranskningar genomfördes för biståndshandläggning och färdtjänst-handläggning under november. När det gäller biståndshandläggning granskades 42 akter vilket är ett större antal än för motsvarande granskning 2015. Tiden för beslut har hållits i samtliga ärenden förutom för ett ärende som gällde ansökan om särskilt boende. Höga resultat (90 %) uppnåddes för följande områden; vem beslutet gäller, omfattning av insatsen, beslutet svarar mot ansökan i alla delar, beslutet överensstämmer med lag och riktlinjer och överklagningshänvisning finns. Det finns ett antal förbättringsområden varför målvärdet 85 % andel akter utan anmärkning inte uppnås. Jämfört med 2015 är resultatet bättre.

Granskningen av färdtjänstärenden omfattade totalt 21 akter. De områden som granskades var handläggningstider, om utredningen kommunicerats till part och om språket i utredningen är enkelt och förståeligt. Alla tre områden som granskats visar mycket goda resultat, handläggningstiden är 14 dagar, utredningarna kommuniceras till 100 % och i endast två av akterna fanns vissa brister när det gäller objektivitet i språk. Motsvarande granskning har inte genomförts tidigare.

Äldreomsorgen ska verka för en effektiv användning av kommunens skattemedel

Målet att hålla nere kostnaderna för medicinskt färdigbehandlade är uppnått och utfallet är lägre än såväl 2015 som 2014.

Uppföljning av utvecklingsarbete under 2016

Beskrivning av kvalitetsarbete

Flera av de riktlinjer som styr arbetet behöver revideras, bland annat riktlinjerna för handläggning enligt socialtjänstlagen och den för avgiftshandläggning. Arbetet med att revidera riktlinjerna har startat och kommer att fastställas av äldregruppen i början av 2017. Under 2016 har enheten också börjat arbeta med att ta fram skriftliga rutiner där sådana saknas.

Grunden för beskrivning av processerna och kopplingen till rutiner och riktlinjer som ska ingå i ledningssystemet är inlagda i IT-systemet 2c8 men ska kompletteras med de reviderade riktlinjerna och rutinerna när de är fastställda.

Sociala kvalitetsenheten har dokumenterat inköpsprocessen och i den processen ingår även uppföljning av utförare/anordnare. Det har varit oklart hur ansvaret för inköpsprocessen varit fördelat. Det har klarlagts även om vissa delar fortfarande kvarstår. Inköpsenheten och enheterna inom sociala omsorgsprocessen har tagit fram en upphandlingsplan tillsammans. Målet har dels varit att säkra tillgången på bra insatser utifrån målgruppernas behov och dels att kunna minska andelen direktupphandlingar på grund av att ramupphandlad verksamhet eller kundval saknas. För att ta del av anordnarnas syn på kravställning inför upphandling har en dialog förts med dem. Detta blev mycket lyckat och kommer att upprepas.

Ytterligare en upphandling, som även väckt nationell uppmärksamhet, är den pågående upphandlingen av tjänster inom välfärdsteknik. Där har också dialoger hållits med en mängd olika företag för att landa rätt i kravställningen och för att säkerställa bra anbud.

Övrig utveckling

- En upphandling av nytt verksamhetssystem för handläggning av bostadsanpassningsbidrag genomfördes under våren och togs i drift under oktober månad.
- Utvärdering av Balansskolans effekter är påbörjat under året och kommer att pågå även under 2017. Utvärderingen genomförs i samverkan med Nestor FoU.
- Internationellt samarbete där Nacka är medlem i "Covenant of Demographic Change" och kommunen ska ingå i ett Erasmusprojekt kring socialt isolerade äldre och även delta som gästkommun i projektet "Triade" angående funktionshindrade som blir äldre.

Ekonomisk analys och investeringar

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhet, tkr	Utfall 2016					Utfall 2015		
	Kostnader (-) Intäkter (+)	Intäkter	Kostnader	Utfall netto	Budget 2016	Budget- avvikelse	Intäkter	Kostnader
Äldre	81 404	-755 576	-674 172	-665 942	-8 230	67 614	-716 029	-648 415
Nämnd och nämndstöd	501	-6 189	-5 688	-11 055	5 367	0	-6 007	-6 007
Myndighet och huvudmannaskap		-43 991	-43 991	-40 711	-3 280	0	-24 148	-24 148
Summa	81 905	-805 756	-723 851	-717 708	-6 143	67 614	-746 184	-678 570

Det ekonomiska utfallet för äldrenämnden var 723,9 miljoner kronor, vilket är 6,1 miljoner kronor sämre än budget. Den största negativa avvikelsen finns inom särskilt boende - 29,7 miljoner kronor. Det beror främst på att budgeten baserades på 642 boendeplatser medan utfallet i genomsnitt blev 675 platser för året, i december hade antalet ökat till 685 platser. Under 2016 flyttade 32 personer in till Nackas äldreboenden vilket var högre än planerat. Förutom att antalet platser har ökat så har även andelen personer i de högre checknivåerna ökat liksom andelen personer med demensdiagnos. Det negativa utfallet för särskilt boende vägs upp av överskott inom flera andra verksamheter som till exempel hemtjänst, ledsagning och avlösning + 4,8 miljoner kronor, insatser enligt LSS till äldre + 5,6 miljoner kronor, bostadsanpassning + 3,8 miljoner kronor, korttidsvård + 4,2 miljoner kronor, trygghetslarm respektive dagverksamhet + 1,5 miljoner kronor vardera. Nämnd och nämndstöd samt myndighet och huvudmannaskap visar totalt +2,1 miljoner kronor jämfört med budget.

Driftbudget

Verksamhet (Mnkr)	Bokslut 2015	Årsbudget 2016	Utfall 2016	Avvikelse jmf med budget
Hemtjänst inkl ledsagning o avlösning	-188,3	-191,0	-186,2	4,8
Trygghetslarm	-17,9	-8,5	-7,0	1,5
Dagverksamhet	-5,7	-7,8	-6,3	1,5
Anhörigbidrag	-4,6	-4,6	-4,6	0,0
Korttidsvård	-17,8	-20,9	-16,7	4,2
Bostadsanpassning	-5,6	-7,5	-3,7	3,8
Särskilt boende	-392,9	-391,0	-420,6	-29,7
Personlig assistans o ledsagning >65 år (LSS)	-7,9	-15,5	-10,0	5,6
Turbundna resor	-4,6	-4,3	-5,6	-1,2
Övriga verksamheter	-3,1	-14,8	-13,5	1,3
<i>Delsumma Verksamheter</i>	<i>-648,4</i>	<i>-665,9</i>	<i>-674,2</i>	<i>-8,2</i>
Nämnd och myndighet och huvudmannaskap	-24,1	-40,7	-44,0	-3,3
Nämnden	-6,0	-11,1	-5,7	5,4
Totalt Äldrenämnden	-678,6	-717,7	-723,8	-6,1

Det ekonomiska utfallet för äldrenämnden var 723,9 miljoner kronor, vilket är 6,1 miljoner kronor sämre än budget.

Särskilt boende, kundval och avtalade platser i profilboenden och hem för vård och boende (HVB)

Den största negativa avvikelsen finns inom särskilt boende - 29,7 miljoner kronor. Det beror främst på att budgeten baserades 642 boendeplatser medan utfallet i genomsnitt blev 675 platser för året, i december hade antalet ökat till 685 platser. Inflyttningen av medborgare från andra kommuner till Nackas äldreboenden har också varit högre än planerat.

I april öppnade Villa Tollare, Nacka kommun fick tillgång till fler platser än beräknat. För närvarande har kommunen 29 platser i Villa Tollare i stället för beräknade 14 platserna.

Inflyttningen av medborgare från andra kommuner till Nackas äldreboenden har också varit högre än planerat.

Utomkommunala ansökningar	År 2016
Antal inkomna ansökningar	75
Antal återtagna	-12
Antal ansökningar att utreda	63
Antal beviljade	26
Antal avslag	16
Summa avgjorda ansökningar	42
Andel beviljade beslut i relation till antal avgjorda	62 %
Antal avlidna	2
Antalet inflyttade (verkställda varav 8 beviljades plats 2015)	32
Antal under utredning	11
Antal där utredning ej startat	8

Förutom att antalet platser har ökat så har även andelen personer i de högre checknivåerna ökat liksom andelen personer med demensdiagnos. I tabellen nedan redovisas checknivåerna för de platser som ingår i kundvalet.

	April 2016	Dec 2016	Förändring i procent
Nivå 1: 1066 kr-1166/dygn	30	27	-10 %
Nivå 2: 1330-1430 kr/dygn	143	145	1 %
Nivå 3: 1583-1683 kr/dygn	175	169	-3 %
Nivå 4: 1817 -1917kr/dygn	239	255	7 %
Nivå 5: 2333-2433 kr/dygn	31	37	19 %
Antal personer inom kundvalet	618	633	2 %
Varav andel personer somatik	60 %	53 %	
Varav andel personer demens	40 %	47 %	

Erättning för demensdiagnos är 100 kr högre/dygn jämfört med somatiska diagnoser

Utfallet är 9,4 miljoner kronor sämre än prognosen för oktober. Det förklaras dels av att prognosen inte har tagit hänsyn till att ersättningarna till anordnarna är högre på grund av en högre andel av de äldre har demens och har behov av en högre omvårdnadsnivå och dels av eftersläpning av fakturor. Exempelvis så innebär ökningen av antalet personer i nivå fyra och fem en ökad kostnad med cirka 5 miljoner kronor för ett halvår.

Utfallet påverkas också av att antalet profilplatser är högre än budgeterat eftersom de kostar mer per plats än platser som ryms inom kundvalet. Bruttokostnaden för en profilplats var i genomsnitt 868 tusen kronor jämfört med den genomsnittliga kostnaden för en kundvalsplats som var 665 tusen kronor

Hemtjänst ledsagning och avlösning

Hemtjänst, ledsagning och avlösning har kostat 186,2 miljoner kronor vilket är 4,8 miljoner lägre än budgeterat. I kostnaden ingår även kostnader till andra kommuner när en kund behöver hemtjänst till exempel i sommarstugan. Den genomsnittliga bruttokostnaden för en hemtjänststimme var 405 kronor per timme vilket är 5 kronor mer per timme än budgeterat. Den genomsnittliga tiden per kund och månad har sjunkit från 32,83 timmar 2015 till 31,31 timmar 2016. Ett av äldre enhetens målområden har varit att förbättra arbetet med uppföljning och omprövning av insatser vilket bidrar till det positiva resultatet. En annan tänkbar orsak är att fler personer med stora omvårdnadsinsatser har fått plats på särskilt boende.

Bostadsanpassningsbidrag

När det gäller utbetalade bidrag för bostadsanpassning är kostnaderna 3,8 miljoner kronor lägre jämfört med budget. En av orsakerna till detta är att information om tolkning av regelverk och information till och tydlighet gentemot intygsskrivare inom primärvården vilket har resulterat i färre inkomna ärenden. Procentuellt sett har även bifallsbesluten minskat. Trenden är positiv.

Dagverksamhet

Kostnaderna för dagverksamhet är 1,5 miljoner lägre än budgeterat. Orsaken till detta är att vi ser en negativ trend när det gäller antal besök på dagverksamheterna. Antal besök till dagverksamheterna var 8 378 under 2016 vilket är en minskning med 381 besök (-4 %) jämfört med antalet besök under 2015.

Korttidsvård/växelvård

2016 ger 4,2 miljoner kronor överskott när det gäller kostnader för växelvård/korttidsvård. I tertialbokslut 1 beslutade nämnden att budgeten skulle omfördelas med 4,2 miljoner kronor från korttidsvård till 1 särskilt boende, förändringen gjordes i 2017 års budget. Tänkbara orsaker till överskottet jämfört med budgeten är att äldre enheten erbjuder insatser i det egna boendet i större utsträckning än tidigare.

Nämnd, myndighet och huvudmannaskap

Verksamheterna inom myndighet och huvudmannaskap överskrider budgeten med 3,3 miljoner kronor, det största underskottet hör till äldreheten. Sammantaget överskrider Äldreheten budgeten med tre miljoner kronor. Det har flera orsaker; under året har man haft inhyrd personal, både biståndshandläggare och gruppchef på grund av vakanser. Även kostnader för resor har ökat. Dagens rekryteringsläge när det gäller biståndshandläggare gör att det inte går att ha körkort som krav för anställning vilket bidrar till ökade resekostnader. Kostnader för rehabilitering och stöd från företagshälsovård har inte varit budgeterade i tillräcklig omfattning för personer i långtidssjukskrivning och behovet av verksamhetsutveckling och personalutveckling är stort på enheten varför budgeterade medel överskridits. Nämnden har ett budgetöverskott med 5,4 miljoner kronor. Det beror dels på budgeten för hälsofrämjande verksamheter inte har förbrukats, + 2,8 miljoner kronor. Kostnaderna för Folkets hus verksamhet lusthuset har tagits från projektmedel. Kvarstående kostnader för Pro Capita liksom för kapitaltjänst Pulsen Combine har varit lägre än budgeterat, +1,4 miljoner kronor.

Uppföljning av äldrehetens åtgärdsplan under 2016 för att ha en budget i balans

Beskrivning av åtgärd	Slutfört	Konsekvenser	Resultat
Systematiska uppföljningar och omprövningar Beslut om insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning ska regelbundet följas upp och vid behov omprövas	Kontinuerligt	Kan leda till färre beviljade timmar	Åtgärden har bidragit till att antalet utförda timmar liksom kostnaderna för hemtjänst, ledsagning och avlösning 2016 är lägre än utfallet för 2015.
Kostnadseffektivt förhållningssätt I de fall där det finns flera alternativ av insatser ska hänsyn tas till kostnad i relation till kvalitet och kundens behov	Kontinuerligt	Lägre kostnad till likvärdig kvalitet efter kundens behov	Effekten av detta går i dagsläget inte att följa upp.
Vi genomför ingen kund/brukarundersökning under 2016	Beslut är taget	Budget belastas inte av en kostnad om 108 000 kr	Minskad kostnad om 108 000 kr
Ramupphandling Profilplatser som inte kan tillgodoses inom kundvalet	Under hösten 2016	För närvarande direktupphandlas boendeplatserna. Vi följer lagen om offentlig upphandling	Ramupphandling påbörjad men ännu inte slutförd

Drift och investeringsredovisning införandeprojekt Pulsen Combine

Projektet finansieras dels genom investeringsbudgeten samt genom ett driftmedelsprojekt. Projektet drivs gemensamt av socialnämnden och av äldre- och utbildningsnämnden och redovisas i sin helhet nedan. Kostnaderna fördelas på så sätt att nämnderna bär hälften var av kostnaderna.

Övergripande effektmål för projektet

- Delaktiga brukare/kunder
- Den enkla och trygga myndigheten
- En kunskapsbaserad och effektiv socialtjänst
- En socialtjänst i ständig rörelse

Projektet syftar till att utifrån identifierade effektmål bredda socialtjänstens arbete så att tillgängligheten för och kommunikation med kunder, brukare och utförare kopplade till Nacka kommun ökar. Detta möjliggörs med ett IT-systemstöd (Pulsen Combine) som vid fullt införande finns tillgängligt för samtliga intressenter. Projektet ökar också transparensen mellan de olika grupperna/intressenterna. Därigenom bidrar det till en kommun i framkant med en flexibilitet och anpassningsbarhet till framtida förändringar i arbetssätt, metoder och rutiner för att möta medborgarna.

För att dessa övergripande mål ska kunna uppnås krävs aktiviteter i flera delar av socialtjänsten. Gällande införande av nya funktioner bryts projektet stegvis ner i införande av olika delar.

Under 2016 har två större införanden genomförts/startat:

Införandet av Pulsen Combine för enheten barn- och unga

Under 2016 har Pulsen Combine införts på enheten Individ och familj barn och unga. Införandet berörde många chefer och handläggare, vilket gjorde att införandeprojektet var omfattande. Införandet gick bra i det stora hela men bland annat kvarstår arbetet med att låta anordnarna använda genomförandeplanerna i Pulsen Combine. Tidigare har systemet införts inom familjerätten och vuxengruppen.

Pilotprojekt mobil återrapportering och ersättningsunderlag

Projektet har lagt grunden för ett arbetssätt där fokus är att säkerställa att kunden får rätt tid och insats jämfört med beslutet. Det ska också vara enkelt för våra anordnare att rapportera in vad de har utfört. Piloten har genomförts tillsammans med ett antal anordnare inom hemtjänsten där processer tagits fram tillsammans med myndigheten för att få fram arbetsprocesser och rutiner för mobil återrapportering och ersättningsunderlag. Det har krävts en hel del arbete att säkra hela flödet. Införandeprojektet mobil återrapportering och ersättningsunderlag består av flera delprojekt eftersom det berör många olika funktioner såsom utförare myndighetshandläggare, ersättningshandläggare, controller, statistik med flera funktioner. Projektet är ungefär ett halvår försenat jämfört med tidplanen på grund av att införandet har varit mer komplicerat än vad som förutsågs. Alla anordnare av hemtjänst ska gå in i mobil återrapportering i början av 2017 och projektet beräknas vara avslutat någon gång under juni/augusti 2017.

Ekonomisk redovisning

Investeringsprojekt

Årets kostnader för investeringsprojektet 915 000005 Pulsen fortsättning uppstart är 2,4 miljoner kronor och avser huvudsakligen IT-konsulter för införande av barn och unga cirka 910 tusen kronor och mobil återrapportering (pågår) 700 tusen kronor samt projektledning från Pulsen cirka 300 tusen kronor.

I samband med bokslutet 2014 aktiverades 30,4 miljoner kronor (nämnderna började belastas med kostnader för avskrivning och internränta) och per 161231 återstår 6,3 miljoner kronor att aktivera. Investeringsprojektets slutdatum är satt till 170331 vilket innebär en försening med ett kvartal jämfört med planerat slutdatum.

Driftprojekt

Årets kostnader för driftprojektet Pulsen Combine är 1,2 miljoner kronor vilket är 2,3 miljoner kronor bättre än budgeten. Överskottet beror på att projektet är försenat. Projektet innehåller kostnader för intern projektledning cirka 735 tusen kronor, mobil återrapportering cirka 420 tusen kronor och införande IFO barn och unga cirka 100 tusen kronor.

Utmaningar

Under året har utmaningar inom äldrenämndens verksamhetsområden beskrivits i olika uppföljningar och rapporter.

Kompetensförsörjning

En av de största utmaningarna är ett nationellt problem och statistiska centralbyrån (SCB) skriver att arbetskraftsbarometern 2016-12-08, visar att bristen på socionomer ökat jämfört med tidigare, sju av tio arbetsgivare har uppgett brist på nyutexaminerade, och nio av tio har upplevt brist på yrkeserfarna socionomer. Bedömningen är också att behovet av att anställa fler socionomer kommer att öka de kommande åren.

För Nacka började bristen på socionomer bli märkbar under 2015 inom individ och familjeomsorgen för att sedan accelerera under 2016. Det gäller socionomer inom alla individ och familjeomsorgens områden och även i chefsleden. Inom äldreheten har det fortfarande varit möjligt att ersättningsrekrytera vid personalomsättning men det har inneburit en löneglidning. Risker är att bristsituationen sprider sig till att även omfatta äldreområdet. Under 2016 har ledningen arbetat med kompetensförsörjningsfrågor vilket kommer att fortsätta även under 2017.

Hemlöshet bland äldre

Antalet äldre som drabbas av hemlöshet på grund av svag privatekonomi, missbruk eller psykisk ohälsa ökar. Detta är grupper som delvis är nya för kommunen. De kan ha behov som är svåra att tillfredsställa med tillfälliga boendelösningar inom ramen för ekonomiskt bistånd samtidigt som det kan vara svårt att t.ex. ge dem bistånd inom ramen för riktlinjerna

för särskilt boende. Det finns en risk för att målgruppen faller mellan stolarna. När äldre blir utan bostad tenderar de att fastna i utanförskap. En dubbelt så stor andel bland de äldre i Socialstyrelsens senaste undersökning 2011, hela 60 procent, har varit hemlösa i mer än fyra år. Inte mindre än 25 procent har varit hemlösa i längre än tio år. Socialstyrelsen genomför på uppdrag av regeringen en nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning och karaktär under perioden 3–9 april 2017.

Samverkan med andra

Äldre behöver ofta samtidiga insatser från olika verksamheter. Det finns lagstöd för att verksamheterna ska samverka när någon behöver insatser från flera samhällsinstanser. Till exempel är Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete gemensamma för hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst och verksamheter inom LSS. Den nuvarande utvecklingen innebär att allt fler sjuka äldre vårdas av anhöriga eller med kommunal vård och omsorg i det ordinära boendet eller vid särskilda boendeformer. Utvecklingen kommer att öka behovet av den landstingsfinansierade primärvårdens insatser. För att få det att fungera väl för den äldres behov behövs samverkan både på individuell och för den strukturella nivån. Vårdcentralerna har ett uppdrag att samverka med kommunen men intresset från de 10 vårdgivarna ser väldigt olika ut.

Redovisning av uppdrag

Äldrenämnden redovisade uppdraget om att i samverkan med exploaterings- och fastighetsansvariga, stimulera tillkomsten av trygghetsboenden med varierande upplåtelseformer i olika delar av kommunen i rapporten ”Behovsanalys för äldres behov av bostäder 2017-2030” daterad 2016-12-07. Av den framgår bl.a. att det under året startat en planering för byggande av trygghetsbostäder för seniorer. Vid markanvisningar kommer trygghetsbostäder med olika upplåtelseformer planeras i centrala Nacka, Orminge centrum, Saltsjöbadens centrum och Älta centrum, alla med närhet till handel, service och kommunikationer. Intresset från bostadsmarknadens aktörer är stort och många förslag på olika bostadslösningar har presenterats. Ett utbud av bostäder för seniorer med olika upplåtelseformer skulle med största sannolikhet underlätta rörligheten på bostadsmarknaden och fördröja behovet av platser på särskilt boende.

I maj arrangerade Nacka kommun i samverkan med Nacka Seniorråd en halvdag med fokus på hur framtidens bostäder för äldre kan komma att utformas. Tolv fastighetsutvecklare/utställare presenterade innovativa och unika förslag på bostäder anpassade för seniorer med olika upplåtelseformer.

I samband med dagen svarade 100 personer på enkäten - Hur skulle du vilja bo i framtiden?
Här presenteras svaren på två av frågorna:

Hur vill Nackas seniorer bo?

Bostadsrätt	46 %
Hyresrätt	34 %
Villa	9 %
Kooperativ, trygghetsboende, gemensamhetsboende, radhus	11 %

Det är viktigt eller mycket viktigt att:

Ha nära till handel, kultur och service	88 %
Ha nära till kommunikationer	87 %
Ha rätt prisläge	70 %
Ha tillgång till service i boendet	58 %
Ha tillgång till gemensamma lokaler	48 %

Ekonomiska konsekvenser

Årsredovisningen är en beskrivning och en analys av vad som har hänt inom äldrenämndens verksamhetsområde, i verksamheten och ekonomiskt. Det negativa ekonomiska resultatet och den kraftiga volymutvecklingen påverkar förutsättningarna för 2017 men är i viss mån omhändertaget genom att nämnden har fått utökad ram inför 2017 när det gäller särskilt boende.

Konsekvenser för barn

Inga särskilda konsekvenser för barnen.

Bilagor

- Bilaga nr 1 Nyckeltal och mått
- Bilaga nr 2 Äldreenhetens bidrag till avsnittet verksamhet
- Bilaga nr 3 Uppföljning av åtgärdsplan för budget och redovisning
- Bilaga nr 4 Uppföljning av åtgärds och tidplan Pulsen Combine
- Bilaga nr 5 Uppföljning av internkontrollplan 2016
- Bilaga nr 6 Bilaga till uppföljning av internkontrollplan – uppföljningsplan god kvalitet
- Bilaga nr 7 Jämförelse med andra
- Bilaga nr 8 Projekt välfärdsteknologi
- Bilaga nr 9 Äldreenhetens personalberättelse

Anne-Lie Söderlund
social- och äldredirektör

Birgitta Sandberg
controller
Controllerenheten